

DEZVOLTAREA VOINȚEI LA PREADOLESCENȚII CONTEMPORANI

RACU Iulia, doctor habilitat în psihologie, conferențiar universitar,
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, Republica Moldova

NIȚĂ Liliana,
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, doctorandă,
Republica Moldova

Rezumat. *Articolul descrie studiul experimental al voinței la preadolescenți. Demersul constativ a inclus un număr de 239 de preadolescenți cu vârsta între 10 și 15 ani. Ca rezultate am stabilit că 23,01% din preadolescenți demonstrează nivel înalt al voinței. De asemenea am evidențiat diferențe de gen în manifestarea voinței la preadolescenți. Preadolescenții manifestă nivel mai înalt de dezvoltare a voinței. Am consemnat și diferențe de vârstă în dezvoltarea voinței la preadolescenți. La preadolescenții de 14 – 15 ani nivelul înalt al voinței este mai puternic conturat.*

Cuvinte-cheie: *voință, vârsta preadolescentă, diferențe de gen, diferențe de vârstă.*

Abstract. *The article describes the experimental research of volition development in preadolescence. Our research included 239 preadolescents with ages between 10 to 15 years. As results we established that 23,01% of preadolescents have a high level of volition. Also we underlined gender and age differences in volition manifestation; boys are characterized by a higher level of volition. At the same time we observed that preadolescents of 14 – 15 years demonstrate a more developed volition.*

Keywords: *volition, preadolescence, gender difference, age difference.*

Introducere. Studiind literatura de psihologie regăsim multiple abordări și definiții pentru voință. Diversitatea explicațiilor și punctelor de vedere reies din faptul, după cum menționează și cercetătorii, că aceasta face parte din acele fenomene psihice care nu și-au găsit un loc bine precizat în dinamica și complexitatea psihicului uman [1, 3, 4]. Voința poate fi definită ca o capacitate dezvoltată și un instinct prezent la toți indivizii, o prelucrare a lucrurilor ce se petrec în corpul și creierul nostru, o forță la care apelează omul pentru a depăși situațiile dificile. În același timp o altă accepțiune prezintă voința ca proces psihic care se manifestă prin acțiuni conștiente îndreptate spre realizarea unor scopuri stabilite. Voința presupune efort, mobilizarea capacităților fizice și a celor psihice și depășirea greutăților în vederea atingerii scopului propus [1, 2, 4, 6].

Formarea și dezvoltarea voinței începe încă în primul an de viață, continuă pe tot parcursul copilăriei și depinde o multitudine de factori și circumstanțe: de situațiile exterioare, de natura și caracterul sarcinilor și solicitărilor la care este supus copilul, de tactul cu care adultul intervine asupra copilului, de consensul exigențelor din partea adulților, cât și de particularitățile individuale ale copilului [4, 5, 6].

O vârstă importantă în dezvoltarea umană este preadolescența. Anume în preadolescență pe lângă transformările biologice, se produc schimbări în planul cognitiv și psihosocial. Împreună cu

aceste schimbări se atestă și un anumit grad de maturizare a mecanismelor voluntare. Voința în această vârstă atinge un nou nivel de dezvoltare [4, 5, 6].

Reieșind din cele expuse considerăm actuală investigarea voinței la preadolescenții contemporani.

Metodologia cercetării. Demersul constatativ a cuprins un eșantion de 239 de subiecți cu vârsta cuprinsă între 10 și 15 ani, elevi din clasele a V-a, a VII-a și a IX-a (117 de preadolescenți și 122 de preadolescente). Pentru a investiga voința la preadolescenți am administrat pe întregul lot experimental *Chestionarul de autoapreciere a voinței (după E. Руденский)*.

Rezultate și discuții. Am investigat voința pornind de la următoarea ipoteză lansată: *presupunem că există diferențe de gen și de vârstă în manifestarea voinței la preadolescenți*. Rezultatele obținute privind autoaprecierea voinței la preadolescenții din lotul experimental sunt prezentate în figura 1.

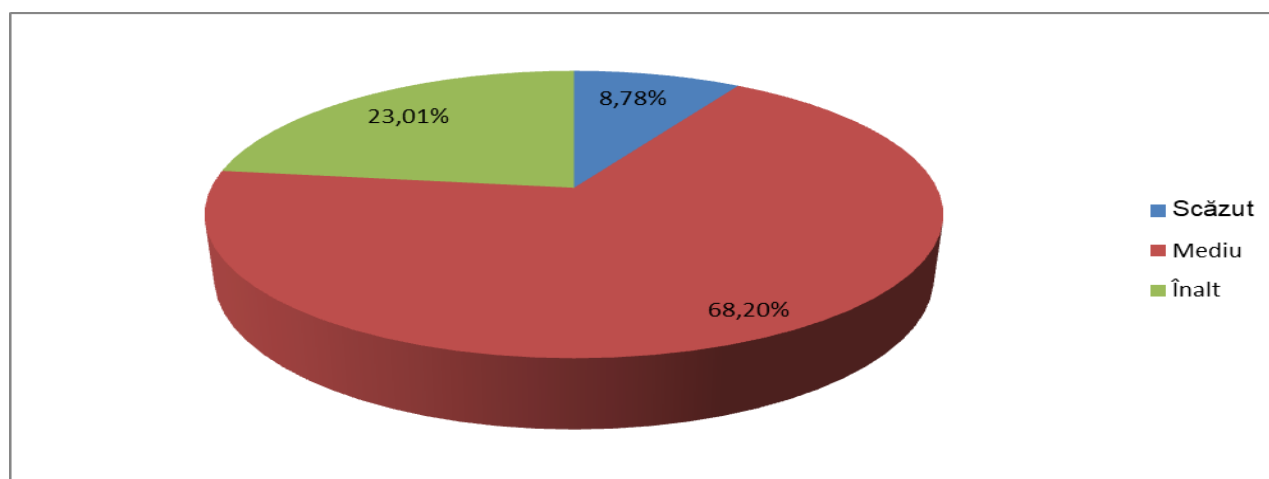

Fig. 1. Distribuția rezultatelor privind nivelul autoaprecierii voinței la preadolescenți

Un număr mic de preadolescenți (8,78%) au obținut un scor considerat scăzut privind autoaprecierea voinței. Acești preadolescenți pot fi caracterizați prin faptul că preferă doar activitățile interesante și ușor de realizat, chiar dacă acestea le pot afecta imaginea de sine și performanțele. Este mai curând vorba de o indiferență față de angajamente și obligații. Orice angajament sau sarcină asumată este percepută ca o povară. Ar putea fi vorba și de o manifestare a egoismului. Pentru aceștia ar fi recomandată o modificare a atitudinii față de cei din jur.

Încă o categorie de preadolescenți, și anume peste jumătate din ei 68,20%, sunt cei care manifestă un nivel mediu al autoaprecierii voinței. Aceștia se caracterizează prin faptul că vor căuta să depășească dificultățile apărute. Doar dacă nu este posibil acest lucru, vor alege să le evite. Ei depun eforturi pentru a-și onora promisiunile. Chiar dacă există activități care le displac și le rezolvă cu greu, reușesc să le îndeplinească. Nu-și asumă obligații suplimentare din proprie inițiativă. Pentru cei din această categorie se indică exersarea voinței.

Vom menționa că 23,01% din preadolescenții testați au un nivel înalt al autoaprecierii voinei. Este vorba despre preadolescenții ai căror particularitate este că te poți bizui pe ei. Aceștia vor accepta confruntări și provocări, care i-ar pune în gardă pe unii. Ei ar trebui să fie atenți la gradul înalt de flexibilitate, toleranță și bunăvoință de care dau dovadă.

Demersul constatativ a fost orientat la identificarea diferențelor de gen în manifestarea voinei la preadolescenți. Frecvențele preadolescenților și a preadolescentelor pentru autoaprecierea voinei sunt ilustrate în figura 2.

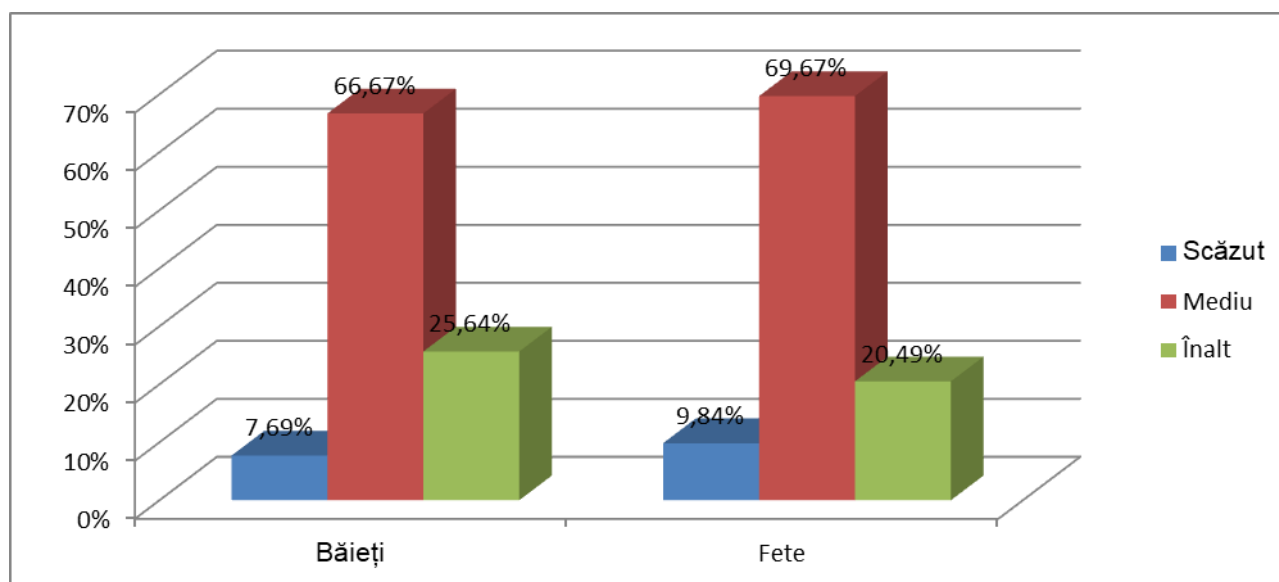

Fig. 2. Distribuția rezultatelor privind nivelul autoaprecierii voinei la preadolescenți în funcție de gen

Frecvențele din figura 2 ne permit să realizăm următoarea analiză comparativă: pentru nivelul scăzut de autoapreciere al voinei, cotele cele mai mari sunt obținute de preadolescente, în valoare de 9,84%, spre deosebire de preadolescenți, ai căror rezultate indică valoarea de 7,69%. Pentru nivelul mediu de autoapreciere al voinei observăm următoarea tendință: 69,67% din preadolescente manifestă nivel mediu al autoaprecierii voinei, comparativ cu 66,67% din preadolescenți. Pentru nivelul înalt al autoaprecierii voinei, procentajul mai mare este specific preadolescenților, și anume 25,64%, iar rezultatele preadolescentelor ating valoarea de 20,49%.

Statistic după testul T-student identificăm diferențe semnificative pentru autoaprecierea voinei între mediile preadolescenților (18,8 u.m.) și cele ale preadolescentelor (17,7 u.m.) ($T=2,1$, $p \leq 0,05$) cu o medie mai mare în rândul preadolescenților. Preadolescenții prezintă un nivel mai înalt al autoaprecierii voinei. Putem explica această deosebire în autoaprecierea voinei la cele două genuri, pe seama transformărilor biologice care survin în perioada aceasta de dezvoltare. Așadar, la preadolescenții de sex masculin aceste schimbări apar mai târziu, pe la 13 și 15 ani, în măsură ce la preadolescente apar între 11 și 13 ani. Aceste transformări sunt însoțite de o instabilitate afectivă, apariția irascibilității și a explozivității în manifestarea emoțiilor,

preadolescențele fiind mai vulnerabile în ceea ce privește controlul voinței. Preadolescențele pot fi influențate și de modul în care sunt văzute și apreciate de cei din jur, astfel factorii sociali prezintă un rol important în autoaprecierea voinței acestora. Totodată, vom lua în considerare și diferențele în educația fetelor, comparativă cu cea a băieților. Așadar preadolescențele fiind tratate cu mai multă blândețe, iar preadolescenții cu o doză mai mare de severitate.

Demersul nostru a cuprins evidențierea diferențelor de vârstă în manifestarea voinței la preadolescenți. Frecvențele preadolescenților de 10 – 12 ani, preadolescenților de 13 ani și preadolescenților de 14 – 15 ani pot fi vizualizate în figura 3.

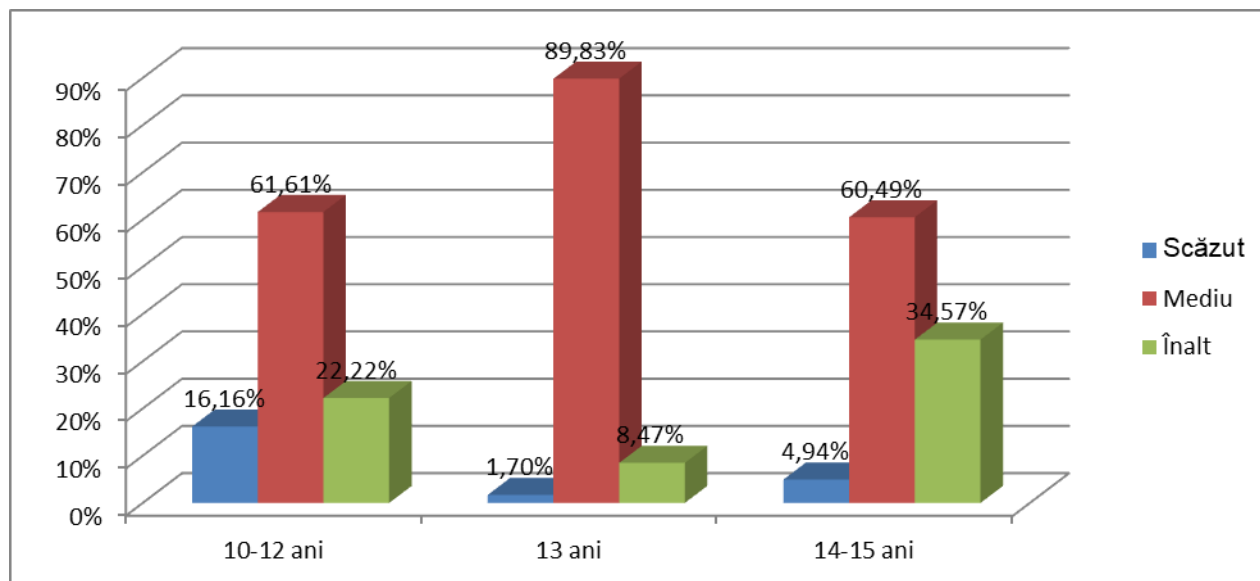

Fig. 3. Distribuția rezultatelor privind nivelul autoaprecierii voinței la preadolescenți în funcție de vârstă

Analiza cantitativă a rezultatelor prezentate în figura 3 ne permite să remarcăm că nivelul scăzut de autoapreciere al voinței este specific preadolescenților din toate subgrupele de vârstă după cum urmează: pentru 16,16% din preadolescenții de 10 – 12 ani, 1,70% din preadolescenții de 13 ani și 4,94% din preadolescenții de 14 – 15 ani.

Nivelul mediu de autoapreciere al voinței atinge cote mai mari la preadolescenții de 13 ani, și anume 89,83%, în comparație cu 61,61% din preadolescenții de 10 – 12 ani și 60,49% din preadolescenții de 14 – 15ani.

Pentru nivelul înalt al autoaprecierii voinței se pot observa următoarele: elevii cu vârsta cuprinsă între 14 – 15 ani au procentul cel mai mare, și anume 34,57%, cei cu vârsta cuprinsă între 10 – 12 ani: (22,22%), iar cei de 13 ani: (8,47%).

Studiul statistic după testul T-student a rezultatelor pentru autoaprecierea voinței scoate în lumină diferențe semnificative între mediile preadolescenților de 10 – 12 ani (17,85 u.m.) și cea a preadolescenților de 14 – 15 ani (19,12 u.m.) (T=2,1, p≤0,05). Media cea mai mare o evidențiem la preadolescenții de 14 – 15 ani, fapt ce ne permite să menționăm că preadolescenții de 14 – 15

ani au un nivel mai dezvoltat al autoaprecierii voinței. Acest fapt se datorează dezvoltării conștiinței de sine și a cunoașterii de sine mai intense la această perioadă de vârstă. Comparativ cu preadolescenții mai mici care au tendința de a imita adulții, preadolescenții mai înaintați în vârstă își dezvoltă capacitatea să reflecteze asupra propriilor acțiuni, astfel reușind să emită judecăți și să adopte comportamente, în funcție de lucrurile pe care le admiră sau le disprețuiesc.

Concluzii. Demersul investigațional realizat ne permite să formulăm următoarele generalizări pentru dezvoltarea voinței la preadolescenți: 23,01% din preadolescenți prezintă nivel înalt de dezvoltare a voinței. Am demonstrat că preadolescenții (25,64%) se caracterizează prin nivel mai înalt de dezvoltare a voinței comparativ cu preadolescentele (20,49%). Vom menționa că dintre toate categoriile de vârstă studiate: preadolescenții de 10 – 12 ani (22,22%), preadolescenți de 13 ani (8,47%) și cei de 14 – 15 ani (34,57%), cel mai dezvoltat nivel de voință îl întâlnim la preadolescenții de 14 – 15 ani.

Bibliografie

1. Baumeister, R.; Tierney, J. Voința. Cum să-ți redescoperi cea mai mare putere interioară. tr. de I. Marinescu. Pitești: Paralela 45. 2012. 304 p.
2. Duckworth, A. Puterea pasiunii și a perseverenței. Tr. de I. Bertea. București: Publica. 2016. 432 p.
3. Mcgonigal, K. Puterea voinței. Cum funcționează autocontrolul și ce putem face pentru a-l îmbunătăți. tr. de M. Iovu. București: Litera 2015. 336 p.
4. Papalia, D.; Wendkos Olds, S.; Duskin Fieldman, R. Dezvoltarea umană. tr. de A. Mîndrilă-Sonetto. București: TREI. 2010. 644 p.
5. Pănișoara, G.; Sălăvastru, D.; Mitrofan, I. Copilăria și adolescența. Provocări actuale în psihologia educației și dezvoltării. Iași: Polirom. 2016. 308 p.
6. Verza, E.; Verza, F. Psihologia copilului. București: TREI. 2017. 556 p.

CZU:37.015.3+159.922.7:373.3

PERSPECTIVA PSIHOLOGIEI MODERNE ASUPRA ÎNVĂȚĂRII LA VÂRSTA ȘCOLARĂ MICĂ

STICI Alina, învățător, grad didactic superior,
IPLT „Gheorghe Asachi”, or. Chișinău, Republica Moldova

Rezumat. *Articolul tratează problema asigurării învățării de calitate în învățământul primar. În lucrare sunt prezentate diverse viziuni ale cercetătorilor cu privire la mecanismele învățării; sunt precizate contextele, condițiile interne și externe ce asigură producerea învățării la vârsta școlară mică.*